

Õiguskantsler

Anu Maria Brenner
kohtunik
Tallinna Halduskohus
talhk.info@kohus.ee

Teie 29.05.2026 nr 3-26-93

Meie 04.06.2026 nr 5-3/2604607

Tugiteenuste osutamine koolis

Lugupeetud Anu Maria Brenner

Tallinna Halduskohus lahendab kaebust, mis puudutab kooliealisele haridusliku erivajadusega lapsele tugisikuteenuse määramata jätmist ning seega ka kohustusi, mida lapsevanemad, kool ning kooli pidaja peavad täitma, et tagada lapse toimetulek (haldusasi nr 3-26-93).

Palusite esitada kokkuvõtlikult õiguskantsleri seisukohad, mida peab kool tegema, et haridusliku erivajadusega laps saaks koolis tugiteenuseid.

Mõistame seadust nii, et kuna lapsed vajavad õppimises väga erinevat tuge, siis võivad ka kooli ja kooli pidaja kohustused olla üsnagi erinevat laadi nii sisu kui ka mahu poolest. Lähtuda tuleb iga konkreetse lapse vajadustest ja korraldada seda arvestades sobiv õpitugi.

Selgitan lähemalt.

1. Õpilase haridusliku erivajaduse väljaselgitamiseks ja õpilasele vajaliku toe pakkumiseks loob võimalused kooli pidaja ning selle korraldab direktor ([põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse](#) (PGS) § 46 lg 1).

Kui selgub, et õpilane vajab tuge, teatatakse sellest õpilase seaduslikule esindajale ning kool korraldab õpilase pedagoogilis-psühholoogilise hindamise. Vajaduse korral tehakse koostööd teiste valdkondade spetsialistidega ja soovitatakse lisauuringuid (PGS § 46 lg 4).

Õpilasele, kes õppimises maha jääb, annab kool üldist tuge. See tähendab, et õpetaja saab õpilast individuaalselt juhendada, kool võimaldab õpilasele tugispetsialistide abi ning vajadusel korraldab õpiabitunde individuaalselt või rühmas (PGS § 46 lg 5). Kool saab kohaldada individuaalset õppekava seaduses sätestatud ulatuses (PGS § 18). Lapsele võib koolis pakkuda ka muid tugimeetmeid (vt PGS § 58 lg 1 ja lg 3).

Kool peab vajadusel tagama lapsele tasuta vähemalt eripedagoogi, logopeedi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenuse (PGS § 37 lg 2 esimene lause). Tugispetsialistide teenuse osutamiseks loob võimalused kooli pidaja ning teenuse korraldab direktor (PGS § 37 lg 2 teine lause).

2. Kui kooli pakutavast üldisest toest ei piisa selleks, et õppekorraldus vastaks lapse vajadustele, tuleb lapse õppe korraldamise kohta küsida soovitud kooliväliselt nõustamismeeskonnalt

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Rajaleidja (edaspidi: Rajaleidja). Lapsevanemal tuleb Rajaleidjasse pöörduda, kui kool teeb sellise ettepaneku ([Eesti Vabariigi haridusseaduse](#) § 10² lg 1 p 5, [lastekaitseaduse](#) (LasteKS) § 22 lg 3).

Rajaleidja soovitusel ja lapse seadusliku esindaja kirjalikul nõusolekul pakub kool õpilasele tõhustatud tuge või erituge, terviseseisundist tulenevat koduõpet, õppimiskohustuslikule õpilasele mittestatsionaarset õpet, vähendab ja asendab riiklikus õppekavas ettenähtud õpitulemusi ühes või mitmes aines, soovitab lihtsustatud, toimetuleku- või hooldusõppe rakendamist või vabastab õpilase kohustusliku õppeaine õppimisest (PGS § 48 lg 1).

Seega kui Rajaleidja on koostanud lapse õppe korraldamiseks soovitusel ning vanem on selle soovitusel nõustunud, siis tuleb koolil (koolipidaja abil ja toetusel) korraldada lapse õpe vastavalt soovitusel. Näiteks, kui lapsele on soovitatud õppimist väiksemas klassis, siis tuleb see korraldada; kui lapsele tuleb osutada tugispetsialisti teenust, siis tuleb seda pakkuda jne (vt nt õiguskantsleri 25.06.2024 [seisukoht](#)).

3. Laps võib saada tuge ka väljastpoolt kooli ning sellise toe pakkumine ei ole kooli ülesanne. Näiteks võib laps saada [sotsiaalhoolekande seaduse](#) (SHS) alusel tugisikuteenust või sotsiaalse rehabilitatsiooni teenust (nt logopeed, psühholoog). Laps võib vajalikku abi saada ka tervishoiuvaldkonnast: näiteks psühholoogilist ravi või logopeedilist ravi. Rajaleidja peab erinevaid tugimeetmeid analüüsides arvestama lapse huve nii lühi- kui ka pikaajaliselt ning kirjeldama väljaspool kooli teadaolevalt lapsele pakutavaid sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna jm teenuseid (teraapiad, karjääriteenused jms; [määruse](#) § 6 lg 4 p 4).

Kool ei saa vanemalt nõuda, et lapsele määrataks teenus (näiteks tugisikuteenus) sotsiaalhoolekande süsteemi kaudu (vt õiguskantsleri 17.01.2025 [seisukoht](#)). Põhjus on selles, et teenuse määramise üle otsustab kohalik omavalitsus, mitte lapsevanem. Vanem saab teenuseid üksnes taotleda.

Kui vanem taotleb lapsele tugisikut, hindab kohalik omavalitsus lapse abivajadust. Kohalik omavalitsus peab välja selgitama, kas ja millist abi laps vajab ja kas seda abi tuleb pakkuda nii, et lapsele määratakse sotsiaalhoolekande seaduse alusel tugisik või tagatakse talle abi muul moel, nt koolis abiõpetaja toel (vt õiguskantsleri 4.03.2024 [seisukoht](#), 21.10.2024 [seisukoht](#), 28.05.2019 [seisukoht](#)). Lapse elukohajärgne kohalik omavalitsus ja kool (mis on sageli lapse elukohajärgse kohaliku omavalitsuse hallatav asutus) peavad tegema koostööd (LasteKS § 8). Samuti peab Rajaleidja õppekorralduseks soovitusel andmisel tegema koostööd kooli ja lapse elukohajärgse kohaliku omavalitsusega ([määruse](#) § 5 lg 6).

4. Niisiis, konkreetse lapse vajadusest lähtuvalt (vajadused on kindlaks teinud kas kool ise või Rajaleidja) saab kool kokku panna väga erinevate tugimeetmete paketi. Tuleb leida lahendus, mis on lapse olukorda ja vajadusi arvestades tema jaoks parim (LasteKS § 5 p 3). Muu hulgas on koolil võimalik kasutada tugimeetmeid, mida seadus sõnaselgelt ette ei näe. Näiteks võib kool pakkuda koolis lapsele tugisiku või abiõpetaja tuge (vt nt [Viimsi Koolis](#), [Tallinna Heleni Koolis](#), [Tartu Karlova Koolis](#), [artikkel](#) Õpetajate Lehes), kui see peaks vajalik olema. Kool võib määrata töötaja, kes saab aidata lapsel näiteks vahetunni ajal ühest ruumist teise liikuda, sööma minna ning pärast koolitunde bussi peale jõuda. Kui laps vajab tunnis individuaalset abi, et ta oskaks/suudaks tööd kaasa teha, võib teda aidata abiõpetaja (vt õiguskantsleri 25.02.2022 [soovitus](#) Tallinna linnale, mida saab põhimõtteliselt rakendada ka koolis).

5. Erivajadusega lapsele tuleb vajalikku tuge pakkuda ka erakoolis. Vastavalt [erakooliseaduse](#) § 13 lõike 1² esimesele lausele lähtutakse põhikoolis ja gümnaasiumis õppe ja kasvatuse korraldamisel põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses sätestatust.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise